

ЗАГОТІВЛЯ ДРУГОРЯДНИХ ЛІСОВИХ МАТЕРІАЛІВ – вид спец. ви-

користання ліс. ресурсів поряд із заготівлею деревини, побічними ліс. користуваннями та використанням корисних властивостей лісів для культ.-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і осв.-виховних цілей, потреб мисливського госп-ва, проведення наук.-дослідних робіт.

Відповідно до ч. 1 і ч. 2 ст. 72 ЛКУ в лісах без заподіяння їм шкоди може здійснюватися заготівля таких другорядних ліс. матеріалів: живиці, пнів, лубу, кори, деревної зелені та деревних соків. Нормат.-прав. актами з ведення ліс. госп-ва може бути передбачено заготівлю ін. другорядних ліс. матеріалів.

Порядок З. д. л. м. наведений у постанові КМУ від 23 квіт. 1996 № 449 «Про затвердження Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України». Згідно із цим Порядком З. д. л. м. провадиться за плату на підставі спец. дозволу – ліс. квитка й тільки в межах відведених зем. ділянок ліс. фонду.

Так, деревні пні заготовляються для одержання осмолу (сировина для смолоскипидарного в-ва) та дров. Викорчовані пні очищають від залишків ґрунту, розрубують на частини і складають у штабелі біля доріг; їх облік здійснюють у складових кубічних метрах. Після завершення робіт територія, де заготовлялися пні, має бути приведена до стану, придатного для лісогосп. використання.

Луб заготовляється шляхом знімання кори з дерев, призначених для рубки

у поточному році. Така робота проводиться в період інтенсивного руху соків (квіт.-трав.).

Кора деревних порід заготовляється з метою одержання лікарської та техн. сировини (кора дуба, крушини, калини, ялини тощо), а також сировини для в-ва дьогтю. Для медичних цілей кору дозволяється заготовляти у весняний період із дерев та чагарників, призначених для рубки в поточному році. Заготівля кори для техн. потреб допускається в терміни і в обсягах, що забезпечують своєчасне відновлення й відтворення її запасів. Кора для в-ва дьогтю (берест) заготовляється з дерев берези діаметром понад 12 см, призначених до рубки в найближчі 2 роки. Знімання бересту з дерев здійснюється у весняно-літній та осінній періоди без пошкодження лубу і камбію. Висота знімання бересту на дереві не повинна перевищувати половини заг. його висоти. Заготівля бересту зі зрубаних і вітровальних дерев провадиться протягом року.

До деревної зелені належать дрібні пагони та гілки з дерев, підліску, підросту та цілі дерева, що заготовляються для приготування корму тваринам, а також для техн., ритуальних та ін. потреб. Заготівлю деревної зелені провадять на спеціально визначених ділянках або суміщають з проведенням ін. видів рубок. Із дерев, що ростуть, зелень заготовляють тільки під час обрізування гілок при формуванні крони.

Щодо живиці, то порядок її заготівлі передбачений у постанові КМУ від 8 лют. 1996 № 185 «Про затвердження Правил заготівлі живиці в лісах України». За цими Правилами право на заготівлю і вивезення живиці лісокорис-

тувачеві надає лісорубний квиток, який видається на весь термін експлуатації ділянки, призначеної для підсочки. Роботи, пов'язані з проведенням підсочки, мають бути завершені не пізніше 1 листоп. року закінчення підсочки.

Основу сировинної бази підсочки становлять стиглі та пристигаючі насадження I–IV класів бонітету, в складі яких налічується 40 і більше відсотків придатних для підсочки дерев хвойних порід, що після закінчення терміну підсочки будуть призначені до суцільної або останнього прийому поступової рубки головного користування. Придатними для підсочки вважаються здорові екземпляри дерев діаметром 20 см і більше, що не мають значних пошкоджень. Для підсочки передаються стиглі насадження: сосни не раніше ніж за 10 років, ялини – за 3 роки, модрина – 5 років до призначення їх до суцільної рубки або останнього прийому поступової рубки.

Є. П. Суєтнов.